

Sygn. akt V KK 109/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Andrzej Ryński

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie **P. D.**

oskarżonego z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk , art. 586
ksh, art. 300 § 2 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 26 marca 2019 r.,

kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i Prokuratora
Prokuratury Rejonowej w P. na niekorzyść

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 września 2017 r., sygn. akt II AKa [...]

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 31 października 2016 r., sygn. akt XVI K [...],

**1/ uchyła wyrok w części dotyczącej czynu z art. 300 § 2 k.k. i w
tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania
Sądowi Apelacyjnemu w [...];**

2/ oddała kasację oskarżyciela posiłkowego jako oczywiście bezzasadną i w tym zakresie obciąża go kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

P. D. wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 31 października 2016 r., w sprawie sygn. akt XVI K [...], został uniewinniony od zarzutów popełnienia następujących przestępstw:

1) z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., które miało polegać na tym, że w okresie od 11 sierpnia 2010 r. do 15 marca 2013 r. w P., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru dokonał przywłaszczenia mienia wielkiej wartości w postaci pieniędzy wypłaconych jako odszkodowanie A. od W. S.A. w łącznej kwocie 1.597.250 złotych (stanowiącej równowartość 500.000 USD) na szkodę niżej wymienionych firm, i tak:

- kwoty 199.660 złotych (stanowiącej równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy X. S.A. z siedzibą w B.,
- kwoty 399.320 złotych (stanowiącej równowartość 125.000 USD) na szkodę firmy M. Sp. z o.o. z siedzibą w R.,
- kwoty 199.660 złotych (stanowiącej równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy [...] D. S.A. z siedzibą w W.,
- kwoty 199.660 złotych (stanowiącej równowartość 62.500 USD) na szkodę firmy N. S.A. z siedzibą w T.,
- kwoty 598.950 złotych (stanowiącej równowartość 187.500 USD) na szkodę firmy P. Sp. z o.o. z siedzibą w W.;

2) z art. 586 k.s.h., które miało polegać na tym, że w okresie od 31 grudnia 2008 r. do 3 lipca 2014r. w P., będąc Prezesem Zarządu S. Sp. z o.o. z siedzibą w P., nie zgłosił wniosku o upadłość spółki, pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki.

Tym samym wyrokiem P. D. został uznany za winnego tego, że:

3) w okresie od 6 września do 7 grudnia 2012 r. w P. pełniąc funkcję Prezesa Zarządu spółek S. Sp. z o. o. z siedzibą w P. oraz Y. Sp. z o.o. z siedzibą w P., działając w celu udaremnienia wykonania wyroku Sądu Polubownego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. z dnia 16 grudnia 2011 r. sygn. akt S.A. [...]; S.A. [...],

udaremnił zaspokojenie wierzytelności Spółki M. Sp. z o.o. w postaci symulatora lotów na statkach powietrznych C. wraz z oprogramowaniem poprzez zawarcie w dniu 6 września 2012 r. umowy pożyczki w kwocie 1.224.738,69 zł pomiędzy reprezentowaną przez siebie spółką Y. Sp. z o. o. a spółką V. Sp. z o. o. z siedzibą w P. wraz z załącznikiem w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie przedmiotowej kabiny stanowiącej majątek spółki S. Sp. z o.o., skutkiem czego jej własność w czasie trwania egzekucyjnego postępowania prowadzonego przez komornika sądowego przeszła w dniu 6 grudnia 2012 r. na rzecz firmy V. Sp. z o.o., tj. czynu stanowiącego występki z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.

Za tak opisany i zakwalifikowany czyn wymierzono oskarżonemu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby.

Apelacje od tego wyroku wnieśli prokurator, obrońca oskarżonego oraz pełnomocnicy oskarżycieli posiłkowych, tj. G. S.A. (dawniej [...] D. SA) i M. sp. z o.o.

Prokurator podniósł zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mającego wpływ na jego treść, wyrażającego się w nieprawidłowym uznaniu, że oskarżony swoim zachowaniem nie wyczerpał znamion czynu z art. 284 § 2 k.k., gdyż nie dokonał przywłaszczenia „cudzych pieniędzy”, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do odmiennych wniosków, a mianowicie, że pieniądze wypłacone przez „ubezpieczającego” z tytułu A. za zniszczony samolot były de facto własnością pokrzywdzonych spółek oraz obraży przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i niezasadne zastosowanie przy ocenie zachowania P. D. opisanego w punkcie 2 wyroku, co w konsekwencji skutkowało jego uniewinnieniem od zarzutu popełnienia czynu z art. 586 k.s.h.

Obrońca P. D. zarzucił wskazanemu wyrokowi obrazę:

1 – art. 300 § 2 k.k. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i przypisanie oskarżonemu sprawstwa, mimo że, kierując się opisem przyjętym w wyroku, nie

mógł być on podmiotem tego przestępstwa, gdyż nie był dłużnikiem osobistym spółki M. Sp. z o.o., a zatem nie mógł doprowadzić do udaremnienia albo uszczuplenia zaspokojenia „swojego wierzyciela”, nadto przypisana mu czynność sprawcza (zawarcie umowy pożyczki z załącznikiem w postaci umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie symulatora lotów) nie miała za przedmiot składnika „jego majątku”,

2 - art. 300 § 2 k.k. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i przypisanie oskarżonemu popełnienie przestępstwa, mimo że wskazana w opisie czynność sprawcza zawarcia umowy pożyczki, mając na uwadze jej treść i strony, nie mogła prowadzić do skutku w postaci udaremnienia zaspokojenia wierzyciela M. Sp. z o. o. w rozumieniu art. 300 § 2 k.k.,

3 – art. 848 k.p.c. przez błędną jego wykładnię i przyjęcie, iż w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ł., nie istniała możliwość dalszego prowadzenia egzekucji z ruchomości zajętej w dniu 24.10.2012 r., tj. symulatora lotów na statkach powietrznych C. z oprogramowaniem, stanowiącego przedmiot umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 6.09.2012 r.,

4 – art. 7 k.p.k., poprzez odmowę uznania za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego, co do jego przekonania o konsekwencjach zastosowania warunku zawieszającego w umowie przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 6.09.2012 r. na postępowanie egzekucyjne, wyłącznie w oparciu o oświadczenie złożone dla potrzeb postępowania prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ł. (k. 276, akt KM [...]),

5 - art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., poprzez:

- dokonanie dowolnej i wybiórczej analizy materiału dowodowego, sprzecznej z zasadą swobodnej oceny dowodów, przejawiającej się w uznaniu, iż umowa pożyczki ze spółką V. Sp. z o. o. została zawarta, by udaremnąć zaspokojenie wierzyciela (M. Sp. z o. o.), podczas gdy prawidłowo dokonana ocena materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie nie pozwala na taki wniosek, a w konsekwencji – na przypisanie oskarżonemu sprawstwa przestępstwa z art. 300 § 2 k.k.;

- pominięcie okoliczności wynikających z zeznań świadków Z. L., J. P., E. P., J. H., R. N., J. J. i W. P., a dotyczących okoliczności zawarcia umowy pożyczki z dnia 6.09.2012 r, umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 6.09.2012 r., umowy cesji wierzytelności z dnia 14.07.2013 r. oraz porozumienia z dnia 15.07.2013 r., podczas gdy okoliczności wyświetlone w toku ich zeznań mają istotne znaczenie dla oceny sprawstwa oskarżonego co do przypisanego mu przestępstwa, a jak wynika z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, ich wiarygodność nie została przez Sąd I instancji zakwestionowana w żadnej części;

- przyjęcie, iż to P. D. był inicjatorem i negocjatorem warunków umowy cesji wierzytelności zawartej pomiędzy V. Sp. z o. o. oraz A. [...] Sp. z o. o., podczas gdy taki fakt nie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a pominięte przez Sąd I instancji okoliczności faktyczne (np. pełnienie w okresie 6.09.2012 – 14.07.2013 r. przez oskarżonego funkcji prezesa zarządu Y. Sp. z o. o.) uzasadniają jego obecność w relacji A. [...] – V. Sp. zo. o.,

6) art. 415 § 1 k.p.k. poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że istnienie prawomocnego wyroku Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej z dnia 16.12.2011 r. zasądzającego na rzecz M. Sp. z o. o. od S. Sp. z o. o. (w której prezesem zarządu był oskarżony) kwotę 125.000 USD tytułem należności głównej oraz kwotę 33.534 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, nie stanowi przeszkody do orzekania w postępowaniu karnym o obowiązku naprawienia szkody przez oskarżonego, gdyż nie narusza tzw. „klauszuli antykumulacyjnej” przewidzianej w art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k. (do dnia 30.06.2015 r.: art. 415 § 5 zd. 2 k.p.k.);

Nadto skarżący zarzucił:

7) błąd w ustaleniach faktycznych,

8) rażąco niewspółmierność orzeczonej kary.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego G. SA (dawniej [...] D. SA) podniósł zarzuty:

1) obraży art. 300 § 1 k.k. poprzez jego nieuwzględnienie w sytuacji, gdy przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż oskarżony, działając w okresie od 6 września do 7 grudnia 2012 r., pełniąc funkcję Prezesa Zarządu spółek S. Sp. z o.o. oraz Y. Sp. z o.o., poprzez dokonanie wskazanych w wyroku

czynności prawnych doprowadził do udaremnienia egzekucji komorniczej prowadzonej na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu z wniosku wierzyciela spółki M. Sp. z o.o., podczas gdy ustalony stan faktyczny prowadzi do uznania, iż poprzez wskazane w zarzucie i udowodnione okoliczności oskarżony popełnił również występki z art. 300 § 1 k.k. na szkodę [...] D. SA, bowiem pokrzywdzony posiadał w okresie popełnienia czynu wymagalne zobowiązania wobec spółki S. Sp. z o.o., których zaspokojenie, w wyniku przewłaszczenia symulatora lotów (...), stało się niemożliwe,

2) błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, że oskarżony nie dokonał przywłaszczenia mienia wielkiej wartości w postaci pieniędzy wypłaconych jako odszkodowanie A. w łącznej kwocie 1.597.250 złotych, bowiem pieniądze te stanowiły własność oskarżonego, a nie pokrzywdzonych firm, które były jedynie jego wierzycielami na taką samą kwotę,

3) błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, że w okresie pełnienia przez oskarżonego funkcji prezesa zarządu spółki S. Sp. z o.o. nie ziściły się przewidziane odrębnymi przepisami przesłanki do złożenia wniosku o upadłość S. Sp. z o.o.

Z kolei pełnomocnik M. Sp. z o.o. podniósł zarzuty:

1) błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mającego wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającego na przyjęciu, że oskarżony nie wypełnił swoim zachowaniem ustawowych znamion czynu z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § k.k. w zw. z art. 12 k.k. z uwagi na fakt, iż środki finansowe uzyskane tytułem odszkodowania nie stanowiły „cudzych” pieniędzy w stosunku do S. Sp. z o.o., co pozostaje w sprzeczności z całokształtem materiału dowodowego jaki zgromadzony został w niniejszej sprawie, zgodnie z którym środki finansowe wypłacone tytułem odszkodowania stanowiły własność współwłaścicieli samolotu C. [...],

2) błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mającego wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającego na przyjęciu, iż oskarżony nie wypełnił swoim zachowaniem ustawowych znamion czynu z art. 586 k.s.h., co pozostaje w sprzeczności z całokształtem materiału dowodowego, jaki zgromadzony został w niniejszej sprawie, zgodnie z którym ziściły się

przesłanki do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki S. w postaci niewykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych przez wskazany podmiot, a pomimo tego stosowny wniosek w przewidzianym prawem terminie nie został złożony,

3) obrazy przepisów prawa materialnego, a to art. 4 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji wadliwe zastosowanie, w szczególności na skutek nieprawidłowego wyłożenia przesłanki w postaci „zmiany ustawy”, która jest podstawą zastosowania prawa międzyczasowego – w konsekwencji czego doszło do uniewinnienia P. D. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 586 k.s.h.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 28 września 2017 r., sygn. II AKa [...] uniewinnił P. D. od popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. utrzymując jednocześnie w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie.

Kasacje od tego wyroku wnieśli prokurator i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego M. Sp. z o.o.

Prokurator zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 410 k.p.k. i art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. poprzez niezasadne uznanie, iż w opisie czynu przypisanego oskarżonemu brak jest znamion przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k. w postaci „zajęcia” lub „zagrożenia zajęciem”, podczas gdy wnikliwa analiza i ocena całokształtu materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie oraz właściwa interpretacja opisu czynu zarzucanego oskarżonemu prowadzi do wniosku, iż zawiera on wszystkie znamiona tego przestępstwa – co miało istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, gdyż spowodowało uniewinnienie P. D. pomimo, że opis czynu i ustalenia faktyczne wskazują na popełnienie przez niego zarzucanego występkę – a więc w konsekwencji na rażącą obrazę prawa karnego materialnego – tj. przepisu art. 300 § 2 k.k.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania przed Sądem I instancji.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zarzucił:

I. rażące naruszenie przepisów prawa, mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, poprzez brak zastosowania art 455 k.p.k. i dokonania zmiany kwalifikacji prawnej czynu bez dokonywania zmiany w ustaleniach

faktycznych, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, w sytuacji kiedy spełniona została przesłanka wniesienia środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego, a sama zmiana winna dotyczyć jedynie opisu czynu bez zmiany - pogorszenia sytuacji procesowej oskarżonego, a w zakresie czynu opisanego w punkcie 3 wyroku Sądu I Instancji uniewinnienie oskarżonego, z uwagi na - niewątpliwie sprzeczną i nadużytą w niniejszej sprawie instytucję zmiany wyroku sądu pierwszej instancji w sytuacji jego rażącej niesprawiedliwości, co stanowi naruszenie funkcji gwarancyjnej prawa karnego i jawi się jako rażąco niesprawiedliwe wobec pokrzywdzonych w niniejszej sprawie,

II. rażące naruszenie przepisów prawa, poprzez błędne, nie uwzględniające zasady orzekania wynikającej z treści art. 7 k.p.k. rozważenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło Sąd Apelacyjny do naruszenia prawa materialnego i oczywiście błędnego uznania, iż spółka M. sp. z o.o. nie jest pokrzywdzoną przestępstwem z art. 586 k.s.h., a także rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nieprawidłowe rozważenie zarzutu apelacji wskazanego w pkt. 2 i 3 apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego poprzez brak rozważenia zarzutów zgłoszonych w tychże punktach i uznanie iż oskarżycielowi posiłkowemu nie przysługiwało prawo złożenia apelacji w zakresie pkt. 2 i 3, przy jednoczesnym dopuszczeniu tego środka zaskarżenia, a w wyroku wskazaniu, iż zarzuty te nie podlegają rozpoznaniu przez Sąd Apelacyjny, a także na całkowitym pominięciu stanowiska oskarżyciela posiłkowego wskazanego w punkcie 3 apelacji,

III. rażące naruszenie przepisów prawa, poprzez błędne, nie uwzględniające zasady orzekania wynikającej z treści art. 7 k.p.k. rozważenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a także rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nieprawidłowe rozważenie zarzutu apelacji wskazanego w pkt. 1, poprzez sprzeczne z zasadami prawa karnego rozważenie w/w zarzutu, dokonane bez prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, z pominięciem kluczowych dla postępowania dowodów, wskazanych przez oskarżyciela posiłkowego w środku odwoławczym, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku o zaskarżonej treści i uniewinnienia oskarżonego

od zarzucanego mu czynu przywłaszczenia środków majątkowych o wielkiej wartości.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] oraz uznanie oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasadny jest zarzut podniesiony w kasacji oskarżyciela publicznego.

Wobec uznania kasacji oskarżyciela posiłkowego za oczywiście bezzasadną, zgodnie z dyspozycją art. 535§3 k.p.k., uzasadnienie niniejszego wyroku w tej części nie zostało sporządzone.

Rozważania w niniejszej sprawie wypada zacząć od wskazania, że do znamion czynu zabronionego z art. 300§2 k.p.k. zaliczyć należy następujące okoliczności:

- I. zachowanie sprawcy ma na celu udaremnienie wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego,
- II. polega ono na udaremnieniu lub uszczupleniu zaspokojenia swojego wierzyciela,
- III. przez to, że sprawca usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkadza składniki swojego majątku,
- IV. składniki te muszą być zajęte lub zagrożone zajęciem,
- V. alternatywnie sprawca zamiast zachowania opisanego w pkt III może usuwać znaki zajęcia ze składników swego majątku.

Opis czynu przypisanego przez Sąd I instancji niewątpliwie ujmuje trzy pierwsze z wymienionych powyżej znamion, a opisane w pkt V, nie ma zastosowania do rozpoznawanej sprawy. Wyrok z 31 października 2016 r. wskazuje bowiem, że P. D. działał w celu **udaremnienia wykonania wyroku Sądu Polubownego przy krajowej Izbie Gospodarczej w W.** oraz że **udaremniał zaspokojenie wierzyciela** poprzez zawarcie umowy pożyczki, skutkiem której własność wskazanego **składnika jego majątku** przeszła na inną firmę (a więc *de facto* nastąpiło jego **zbycie**).

Wątpliwości natomiast budzi to, czy opis przypisanego czynu wskazuje na to, że wymieniony tam symulator lotów był **zagrożony zajęciem**. Bezsprzecznie bowiem, znamień to nie zostało wprost przytoczone w opisie zarzucanego i przypisanego przez Sąd Okręgowy czynu.

Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że wymóg wskazania, iż rozporządzenie symulatorem nastąpiło w czasie trwania postępowania egzekucyjnego nie zawsze musi prowadzić do poniesienia odpowiedzialności karnej z art. 300 § 2 k.k., ergo nie jest to równoznaczne ze stwierdzeniem, że mienie to było zagrożone zajęciem. To zaś prowadzi do dekompletacji znamion przypisanego czynu zabronionego.

Nie ulega wątpliwości, że art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. nakazuje, by wyrok skazujący zawierał dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu. Żaden więc element, od którego uzależnione jest uznanie danego zachowania za bezprawne, nie powinien być w takim wyroku pominięty. Nie jest zatem dopuszczalne skazanie osoby, której nie przypisano zachowania odpowiadającego określonym w ustawie wszystkim znamionom danego typu czynu zabronionego – zasada *nullum crimen sine lege*.

Nie oznacza to jednak, że zakaz ten jest łamany każdorazowo, gdy opis przypisanego czynu nie zawiera dosłownego powtórzenia znamienia ustawowego. Jak wskazano to w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2015r., sygn. akt V KK 53/15, (OSNKW z 2015r., z. 10, poz. 84) – zastępowanie w przypisanym czynie słów ustawy określających znamiona przestępstw stosownym opisem zachowania sprawcy występuje w orzecznictwie sądowym powszechnie. W wielu wypadkach jest to wręcz nieodzowne, gdyż słowa ustawy ujmują znamiona w formule ogólnej, czy też syntetycznej, a opis czynu, który powinien być, w myśl art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., dokładny, musi konkretyzować i uściślać w czym wyrażało się wypełnienie przez oskarżonego znamion przestępstwa.

Jak zauważyła Sz. Tarapata w glosie do przytoczonego powyżej wyroku Sądu Najwyższego (OSP 2017/4/33), wówczas gdy z samego opisu czynu przedstawionego w sentencji orzeczenia można z łatwością stwierdzić, że sprawca spełnił cechy określonego wzorca ustawowego, to – w przypadku skazania za takie zachowanie – o naruszeniu zasady *nullum crimen sine lege* nie może być mowy.

Współczesny proces karny nie jest procesem formułkowym i przy konstruowaniu opisu czynu zabronionego dopuszczalne jest użycie wyrażenia synonimicznego.

Warto także odwołać się do poglądów prezentowanych przez K. Dąbkiewicza i D. Wysockiego, wskazujących że sama zasada sprawiedliwości wyrażona w art. 2 Konstytucji RP podważa słuszność wydawania po przeprowadzeniu kontroli apelacyjnej wyroku uniewinniającego wówczas, gdy w opisie czynu przypisanego nie wyartykułowano wprost wszystkich znamion danego typu czynu zabronionego, a zachodzą warunki do uznania, że de facto ich wyczerpanie jest oczywiste (...). Natomiast zasada prawdy z art. 2 § 2 k.p.k., nie pozwala na to, aby proces karny dryfował w kierunku nadmiernej scholastyki, kosztem jego funkcji i określonych w art. 2§1 pkt 1 – 3 k.p.k. celów postępowania (por. glosy: K. Dąbkiewicza do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., II KK 212/13, OSP 2014/9, poz. 80, i D. Wysockiego do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2015 r., V KK 138/15, System Informacji Prawnej LEX).

Jak zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 maja 2018 r. – sygn. akt IVKK 308/17 (a przedmiotem tego rozstrzygnięcia była sytuacja analogiczna, do tej z niniejszej sprawy): „nie ulega wszak wątpliwości, iż przepis art. 300 § 2 k.k. (którego znamiona czyn zarzucany oskarżonemu, a następnie mu przypisany miał wypełnić) przewiduje liczne formy czynności sprawczych („usuwa, ukrywa, zbywa” - itd.) jako przedmiot znamion czynnościowych, czy inaczej przedmiot bezpośredniego działania, wskazuje „mienie zajęte lub zagrożone zajęciem”. Trafnie zatem Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 1 grudnia 2015 r. (V KK 351/15) zauważył, iż "w konstrukcji strony przedmiotowej przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. zamieszczono szczególny warunek charakteryzujący składniki majątku, do których jest skierowana czynność wykonawcza sprawcy. Ma ona kierować się nie do majątku sprawcy w ogólności, lecz do tylko tych jego składników, które są zajęte lub zagrożone zajęciem. Składniki majątku dłużnika są zagrożone zajęciem, jeśli istnieje konkretne, realne niebezpieczeństwo ich zajęcia, a więc takie niebezpieczeństwo, z którym należy się liczyć (por. J. Majewski, Komentarz do art. 300 k.k., System Informacji Prawnej Lex, teza 71).

Tak więc dokonując oceny prawidłowości opisu czynu przypisanego P. D. należy stwierdzić, że znamię odnoszące się do mienia zagrożonego zajęciem jest

w tymże opisie zawarte. Wszak celem wskazania w dyspozycji art. 300 § 2 k.k. na „zagrożenie zajęciem” jest to, aby nie odnosić zarzucanego czynu do jakiegokolwiek składnika mienia oskarżonego, czyli mienia tego w ogólności, lecz do tego konkretnego (tych konkretnych), którego ukrycie, zbycie, obciążenie itp. wprost prowadzi do udaremniania lub uszczuplania zaspokożenia wierzyciela. W niniejszej sprawie, z opisu zarzucanego i przypisanego przez Sąd I instancji czynu, jednoznacznie i wprost wynika, że tym konkretnym składnikiem mienia, który był zagrożony zajęciem był symulator lotów na statkach powietrznych C.

Powyższa konstatacja wprost prowadzi do uznania zarzutu podniesionego w kasacji prokuratora za zasadny.

Kierując się przedstawionymi powyżej względami Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Apelacyjny powinien raz jeszcze rozważyć argumentację przedstawioną na poparcie zarzutów postawionych w apelacjach.

W odniesieniu zaś do kwestii prawidłowości opisu czynu zakwalifikowanego z art. 300 § 2 k.k., uwzględnić także uwagi zawarte w niniejszym uzasadnieniu.